

KONKURENCIESCHOPNÉ SLOVENSKO STRATEGICKÉ PRIORITY REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Priaznivé podnikateľské prostredie je jedným z kľúčových prvkov prosperity, zamestnanosti a sociálneho rozvoja Slovenska. V uplynulom období však zaznamenávame jeho kontinuálne zhoršovanie a Slovenská republika postupne stráca schopnosť konkurovať voči iným členským štátom EÚ.

Zamestnávateľa združení v RÚZ považujú preto za nevyhnutné zvrátiť túto tendenciu formou realizácie opatrení v jedenástich prioritných oblastiach. V záujme dosiahnutia vyššej konkurencieschopnosti Slovenska bude RÚZ tieto opatrenia presadzovať v komunikácii s Vládou SR, politickými zoskupeniami a sociálnymi partnermi.

Prioritné oblasti pre zvýšenie konkurencieschopnosti Slovenska

1. **Zreformovanie daňového, odvodového systému a odstránenie tzv. skrytého zdaňovania**
 - a) Udržať efektívnosť výberu daní, podporiť dobrovoľné plnenie daňových povinností a posilniť partnerský vzťah medzi daňovníkmi a správcami daní
 - b) Zrušiť platenie osobitných odvetvových daní a odvodov
 - c) Reformovať súčasný drahý a neefektívny systém zdravotného, sociálneho a dôchodkového zabezpečenia
 - d) V záujme neúmerného rastu celkovej ceny práce citelne znížiť odvodové zaťaženie zamestnávateľov
 - e) Oslobodiť nízkoemisné a bezemisné plyny (vodík, biometán), biopalivá, a RFNBO od spotrebných daní a tým podporiť ich domácu produkciu a spotrebu (resp. v nevyhnutnom prípade stanoviť len minimálnu harmonizovanú (EÚ) sadzbu).
2. **Zavedenie systematického legislatívneho procesu a zníženia byrokracie**
 - a) Presadiť systematický partnerský dialóg v oblasti pripravovaných legislatívnych zmien so zásadnými dopadmi na podnikateľské prostredie
 - b) Zabezpečiť systémový prístup k dopadovým štúdiám a analýzám vplyvov zákonov a regulačných opatrení
 - c) Zaviesť transparentný mechanizmus predkladania a vyhodnocovania pripomienok aj k poslaneckým návrhom zmien zákonov vrátane povinnosti vypracovania doložky vplyvov opatrení

Strasparentniť a posilniť predvídateľnosť legislatívneho procesu (úprava inštitútu verejného vypočutia; ukončenie využívania skráteného legislatívneho konania v neodôvodnených prípadoch; obmedzenie novelizácii právnych predpisov; zvýšiť povahu a relevanciu PLÚV a prehodnotiť právnu povahu a záväznosť Legislatívnych pravidiel vlády SR; predkladanie materiálov na rokovanie vlády SR v dostatočnom predstihu pred samotným rokovaním; uskutočnenie MPK ku každému poslaneckému návrhu zákona a povinnosť vykonať vyhodnotenie pripomienok vrátane povinnosti vypracovania doložky vplyvov; prijímanie pozmeňujúcich návrhov poslancov by malo podliehať kontrole; zavedenie účinnosti zásadnej legislatívy vždy k 1. januáru a k 1. júlu kalendárneho roka).
 - d) Zrealizovať reformu povoľovacích a licenčných konaní a skrátiť lehoty súvisiace s registračnými úkonmi a povoľovacími konaniami, najmä v oblasti výstavby a územného plánovania, kde netransparentnosť brzdí rozvoj prioritných infraštruktúrnych odvetví.
 - e) V súlade so zavádzaním Regulatory Impact Assessment (RIA) povinne implementovať pri prijímaní nových regulácií zásadu „one in – two out“ (jednu reguláciu s dopadom na podnikateľské prostredie prijať a dve staršie regulácie v dvojnásobne rovnakom rozsahu dopadov na podnikateľské prostredie odstrániť)

- f) Zabezpečiť výrazný pokrok v oblasti služieb e-governementu, úplnú funkčnosť jednotných kontaktných miest s cieľom umožniť vykonanie všetkých registračných povinností a komunikáciu s úradmi pre podnikateľov

3. Zvýšenie vymožitelnosti práva

- a) Zvýšiť včasnosť a efektívnosť vymožitelnosti práva
- b) V záujme predvídateľnosti pôsobenia na trhu dosiahnuť ustálenú rozhodovaciu prax
- c) Zvýšiť osobnú zodpovednosť pri rozhodovaní sudcov
- d) Skrátiť dĺžku súdnych konaní a podporiť špecializáciu súdov a sudcov na konkrétne agendy

4. Prepojenie vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce

- a) Prehľbovať hodnotenie uplatniteľnosti absolventov v praxi a zaviesť systematické prognózovanie potrieb trhu práce. Podľa týchto výstupov usmerňovať výkony stredných a vysokých škôl
- b) Reformovať sústavu a obsah učebných a študijných odborov a optimalizovať sieť stredných škôl
- c) Dobudovať funkčný systém duálneho vzdelávania
- d) Zvýšiť kvalitu výučby matematiky a informatiky a postupne opäť zaviesť povinnú maturitu z matematiky na gymnáziách a technických stredných odborných školách
- e) Zosúladiť štruktúru terciárneho vzdelávania so štandardom krajín OECD
- f) Vybudovať funkčný model celoživotného vzdelávania a posilniť kariérové poradenstvo
- g) Zvýšiť atraktívnosť práce pedagógov na všetkých stupňoch škôl. Zvýšiť konkurencieschopnosť tohto povolania v porovnaní s inými povolaniami
- h) Zvýšiť atraktívnosť slovenských vysokých škôl pre udržanie najlepších študentov na Slovensku
- i) Zabezpečiť, aby mal každý zamestnanec a každý podnik potrebné zručnosti na využitie príležitostí digitálnej doby

5. Zavedenie modernej pracovnej legislatívy a podpora tvorby nových pracovných miest

- a) Zrušiť sadzby minimálneho mzdového nároku pre príslušný platový stupeň v Zákonníku práce resp. znížiť príslušné koeficienty
- b) Stanoviť záväzný mechanizmus úpravy výšky minimálnej mzdy v prípade, že nedôjde k dohode sociálnych partnerov, ktorý by mal byť vo výške 50 percent priemernej mzdy resp. 60 percent mediánovej mzdy v národnom hospodárstve
- c) Dôsledne zmapovať legislatívu zameranú na oblasť BOZP a zasadiť sa za jej sprehľadnenie a zjednodušenie
- d) Odstrániť prekážky pre cezhraničnú mobilitu pracovnej sily v rámci Európskej únie
- e) Systémovo vyriešiť zabezpečenie dostatku kvalifikovanej pracovnej sily z tretích krajín
- f) Upraviť Zákonník práce a súvisiace predpisy podľa potrieb digitálnej ekonomiky a rôznorodosti usporiadania pracovnoprávných vzťahov v 21. storočí.

6. Posilnenie podpory aplikovaného výskumu, vývoja a inovácií

- a) Posilniť trend zvyšovania účelových výdavkov na úkor inštitucionálnych výdavkov pri finančnej podpore projektov výskumu a vývoja
- b) Zintenzívniť spoluprácu a previazanosť súkromného sektora a verejných vedecko-výskumných organizácií a univerzít
- c) Garantovať minimálny podiel verejných výdavkov z celkového HDP štátu na podporu predovšetkým aplikovanej vedy a výskumu v objeme 1,2 % HDP
- d) Posilniť aplikovaný výskum prostredníctvom zjednodušenia administratívnej náročnosti a rozšírenia jeho nepriamej podpory na úroveň porovnateľnú v krajinách EÚ
- e) Pre podporu aplikovaného výskumu a inovácií rozpracovať v rámci implementácie domén RIS3 SK systémové nástroje podporujúce spoluprácu univerzít, verejného sektora, a súkromného sektora.
- f) Zvýšiť podporu VVI prostredníctvom super odpočtu zo súčasných 100 percent výdavkov (nákladov) vynaložených na výskum a vývoj na 200 percent
- g) Vypracovať štátnu politiku pre výskum, vývoj a inovácie, komplexne pokrývajúcu potreby rozvoja výskumu, vývoja a inovácií počas nasledujúcich 10 rokov (aspoň do roku 2030, resp. na 15 rokov) a v rámci nej definovať strategické štátne programy VVI, na ktoré bude garantovať finančné prostriedky štát zo ŠR
- h) Nastaviť podmienky pre výraznejší vstup rizikového kapitálu do VVI, zjednodušiť reguláciu pre investičné fondy a finančne, napr. formou stimulov pre výskum a vývoj v zmysle zákona č. 185/2009 Z.z. o stimuloch pre výskum a vývoj..., alebo daňovo stimulovať výrobné podniky pri investovaní do aplikovaného výskumu, vývoja, inovácií a inovatívnych firiem a pri nákupe duševného vlastníctva
- i) Realizovať v plnom rozsahu Implementačný plán Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky
- j) Zvýšiť podiel projektov postavených na partnerstve medzi výskumnými inštitúciami a priemyslom

7. Reforma regulačného rámca v energetike a zabezpečenie konkurenčných cien energií

- a) Presadzovať použitie európskych fondov prioritne na investície do infraštruktúrnych projektov, štrukturálne reformy, podporu investícií do OZE, dekarbonizáciu priemyslu a digitalizáciu. Podporovať investície zásadne zlepšujúce stav životného prostredia vo všetkých jeho zložkách ako aj investície, ktoré prispievajú k napĺňaniu medzinárodných záväzkov SR v oblasti ochrany klímy a európskych klimatických cieľov.
- b) Zabezpečiť transparentnosť a predvídateľnosť legislatívneho a regulačného rámca rešpektujúceho pravidlá riadnej regulácie a oprávnené záujmy spotrebiteľov a dodávateľov energií.
- c) Znížiť záťaž vyplývajúcu z podpory obnoviteľných zdrojov energie (OZE) na energeticky náročný priemysel a postupne prejsť od systému priamej finančnej podpory OZE k ich fungovaniu založenom na trhovom princípe
- d) Prehodnotiť nastavenie systému sieťových poplatkov v elektroenergetike, ktoré patria k najvyšším v Európskej únii
- e) Zabezpečiť regulačný rámec podporujúci produkciu a spotrebu biometánu a bezemisného a nízkoemisného vodíka v sektoroch teplárstva, priemyslu a dopravy

8. Zamedzenie plytvania vo verejných financiách a eliminovanie korupcie

- a) Podstatne znížiť rozsah prerozdelenia vo verejnom sektore

- b) Zrealizovať komplexný audit opodstatnenosti verejných výdavkov, prehodnotiť efektívnosť štátom poskytovaných služieb a využívať aj efektívnejšie neštátne alternatívy ich zabezpečovania a na základe výsledkov auditu prijať a realizovať opatrenia pre zvýšenie efektivity verejnej správy vrátane znižovania zamestnanosti vo verejnej správe aj vďaka jej digitalizácii
- c) Realizovať nákupy pre verejný sektor prostredníctvom centrálného obstarávania
- d) Zabezpečiť, aby každé realizované verejné obstarávanie vo verejnom sektore bolo počas jeho priebehu verejným a kontrolovateľným
- e) Zaviesť osobnú a aj hmotnú zodpovednosť riadiacich pracovníkov vo verejnej správe za predražené verejné obstarávania a za všetky porušenia príslušných zákonov a nariadení o verejnom obstarávaní
- f) Zredukovať administratívne a technické bariéry vstupu na trh, redukovať udeľovanie licencií a zrušiť možnosti povoľovania vstupu na trh splnením obmedzujúcich podmienok od stavovských komôr

9. Dosiahnutie účelného a transparentného využívania prostriedkov z fondov EÚ

- a) Presadzovať použitie európskych fondov prioritne na investície do infraštruktúrnych projektov, štrukturálne reformy, dekarbonizáciu priemyslu a digitalizáciu. Podporovať investície zásadne zlepšujúce stav životného prostredia vo všetkých jeho zložkách ako aj investície, ktoré prispievajú k napĺňaniu medzinárodných záväzkov SR v oblasti ochrany klímy a európskych klimatických cieľov.
- b) Víťame iniciatívu Záchraného plánu EÚ ako reakciu na celosvetovú pandémiu, ktorá tvrdo zasiahla aj európske hospodárstvo a priemysel. Vzhľadom na závažnosť situácie je potrebné okamžite implementovať aj krátkodobé núdzové opatrenia na stabilizáciu a stimuly pre veľmi postihnuté odvetvia a strategické hodnotové reťazce. V tomto kontexte presadzovať rýchle a efektívne využitie záchraného finančného balíka na finančnú pomoc podnikom, investície vo verejnom záujme a potrebné reformy na zabezpečenie rastu nevyhnutného na zotavenie sa z dnešnej krízy, splácanie dlhu EÚ a zlepšenie života budúcich generácií.
- c) Výrazne zlepšiť efektívnosť čerpania Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF), Plánu obnovy a odolnosti, Modernizačného fondu, grantového financovania, či kontraktov s európskymi inštitúciami
- d) Neznevýhodňovať slovenské spoločnosti pri poskytovaní finančných prostriedkov z fondov EÚ a pri poskytovaní štátnej pomoci
- e) Uplatňovať zásadu rovnakej intenzity pomoci pre malé, stredné a veľké spoločnosti pri poskytovaní finančných prostriedkov z fondov EÚ a štátnej pomoci, berúc ohľad na špecifickosť postavenia niektorých odvetví a ich regionálnu polohu)
- f) Presadzovať uplatnenie transparentných hodnotiacich kritérií a nezávislý výber hodnotiteľov žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov z fondov EÚ
- g) Zaviesť transparentné možnosti čerpania prostriedkov zaplatených do Envirofondu pre priemyselnú sféru..

10. Presadzovanie konkurencieschopného Slovenska a konkurencieschopnej Európskej únie

- a) Presadzovať politiky smerujúce k zvýšeniu konkurencieschopnosti SR a EÚ prostredníctvom nevyhnutných štrukturálnych reforiem, obmedzenia byrokracie, zložitej administratívnej, veľkej regulačnej záťaže a zvýšenia podnikateľskej slobody pre firmy a podnikateľov.
- b) Zasadit' sa na úrovni EÚ o vytváranie spravodlivého, stabilného a predvídateľného regulačného rámca pre podnikanie, s porovnateľnými podmienkami pre všetky ekonomické aktivity, ktoré nebude bezdôvodne zvýhodňovať jedných a diskriminovať iných a zároveň, voči tretím krajinám, zabezpečia rovnaké možnosti pre podnikanie európskych firiem (tzv. level-playing field).

- c) Zaviesť jednotný systém transpozície legislatívy EÚ tak, aby sa zo strany verejnej správy eliminoval prvok tzv. gold-platingu a „cherry pickingu“.
- d) Precizovať systém pravidelných konzultácií k legislatíve EÚ so sociálnymi partnermi, tak, abyim poskytoval včasné informácie o pripravovaných legislatívnych návrhoch, umožnil podieľať sa na príprave pozície SR pri vyjednávaniach s partnermi v EÚ a získavať spätnú väzbu o výsledkoch európskeho legislatívneho konania, vrátane prezentovaných pozícií a hlasovaní slovenských zástupcov
- e) Poukazovať na nevyhnutnosť znižovania a odstraňovania negatívnych dopadov legislatívy EÚ, a to najmä v oblasti klimateckej politiky, transformácie na nízkouhlíkové hospodárstvo, či produkcie a podpory energie z obnoviteľných zdrojov, na medzinárodnú konkurencieschopnosť slovenského a európskeho priemyslu
- f) Presadzovať zrušenie cenovej regulácie dodávok elektriny a plynu na úrovni EÚ s cieľom zníženia cien energií v EÚ, ktoré sú - aj v dôsledku štátnych zásahov - oveľa vyššie, ako pri konkurencii európskych výrobcov v tretích krajinách
- g) Napomáhať podnikom a podnikateľom k digitálnej transformácii ich podnikania. Pozorne sledovať návrhy Európskej komisie týkajúce sa jednotného digitálneho trhu a podporovať tie, ktoré sú cielené na zlepšovanie infraštruktúry a širokopásmového pripojenia pre všetkých občanov a podniky, odstránenie nadbytočnej regulačnej záťaže sieťových operátorov a digitálnu transformáciu podnikov. Osobitne sa zameriavať na návrhy Komisie v oblasti regulácii platforiem, autorského práva, geoblokingu a rozvoja Priemyslu 4.0. a uprednostňovať, kde je to možné, samoreguláciu pred reguláciou.
- h) Konflikt na Ukrajine bude mať veľký vplyv na slovenskú, európsku a globálnu ekonomiku. RÚZ sa v spolupráci s BusinessEurope a ďalšími partnermi bude zasadzovať o identifikáciu a prijatie krokov smerujúcich k budovaniu európskej suverenity, zníženiu našich závislostí (od kritických surovín po polovodiče, dovážané poľnohospodárske výrobky, ruský plyn, ropu a dovoz uhlia) a navrhovanie nového modelu rastu a investícií s cieľom zvýšiť odolnosť a konkurencieschopnosť európskej hospodárskej základne.